

Familjevåld och barnmisshandel

— viktigt att ingripa i tid

Genom media påminns vi ständigt om att nöden bland barn och misshandel av barn ökar, både i Finland och på andra håll i världen. Det förs en livlig debatt om hur barn inte längre tas om hand och uppfostras, om hur föräldrarna blir allt mera hjälplösa och om hur hela föräldrabegreppet håller på att urvattnas. Antalet barn som lever under sårbara förhållanden ökar. Det fysiska och psykiska våldet som skadar barnen är svårt att konfrontera och bearbeta – både för familjerna och för utomstående.

Personalen som arbetar inom munhälsovården möter barn regelbundet i sitt dagliga arbete. Det ger dem en möjlighet att upptäcka och ta i fall av barnmisshandel. Forskningsresultat visar att 17 % av barnen i Finland har sett eller hört familjevåld hemma, och så mycket som 72 % av barnen under 14 år har råkat ut för åtminstone lindrigt fysiskt våld i hemmet. Eftersom det är förknippat med en mängd problem att mäta förekomsten av våld kan man anta att våld inom familjerna är ännu vanligare än vad siffrorna visar.

I maj 2002 arrangerade Finska Tandläkarsällskapet Apollonia ett två dagar långt seminarium om misshandlade barn. Man ville göra det lättare att känna igen olika former av familjevåld, att möta svåra situationer i arbetet och att ingripa då det behövs. I detta nummer av tidningen ingår en intressant artikelserie om familjevåld, skriven av tre av föredragshållarna vid seminariet: professor, direktör Lynn Douglas Moulden från delstaten Arkansas i USA, överläkare, med.dr. Jari Sinkkonen från Rädda barnen rf. och resultatområdesdirektör dr. Sirpa Taskinen från Stakes. Man belyser frågan utgående från kulturen och lagstiftningen i två olika länder – Finland och USA. Det ger en mångsidigare bild av problematiken. Jag hoppas att det skall ge läsarna tillräckliga baskunskaper om frågor som hänger samman med ämnet. Det vore bra om den kunskapen kunde hjälpa hela tandvårdspersonalen att känna igen och ta upp familjevåldet i den egna kommunens social- och hälsovårdsnätverk. Då kunde man bättre än förr t.ex. efterleva kraven i artikel 24 i EU:s fördrag om

grundläggande rättigheter som stipulerar att man i alla myndigheters och privata inrättnings verksamhet i första hand skall ta hänsyn till barnets bästa.

Professor Eija Paavilainen, också en av föredragshållarna vid seminariet, har i sin avhandling “Lasten kaltoinkoh-telu perheessä” (barnmisshandel i familjen) (Tammerfors 1998) bl.a. gjort ett sammandrag av följande fem utvecklingslinjer som kan hjälpa vårdsystemet att effektivisera sin verksamhet. Barnmisshandel är en del av familjevåldet, och hänger samman med problem i hela familjens funktion och välbefinnande. Det behövs mera teoretisk och praktisk kunskap för att man skall kunna känna igen och behandla situationen. Familjer där barn misshandlas behöver stöd och vård för att klara sig. Man kan utöka stödet till familjerna t.ex. så att man ökar den konkreta hjälpen och ger utbildning. Det är av central betydelse att man utvecklar formerna för samarbetet mellan de olika samarbetande instanserna.

Ett tidigt ingripande och ett omfattande och effektivt nätverk är viktiga när man behandlar denna svåra problematik. Därför hoppas jag att tidningen skall få en omfattande respons, antingen gällande ämnet i stort eller hur eventuella uppföljningsåtgärder och verksamhetsmodeller kunde initieras bland tandläkarna. Jag tar också gärna själv emot det typen av kommentarer.

ILPO PIETILÄ
ledande tandläkare
Björneborg
ilpo.pietila@pori.fi